

ANAYASA MAHKEMESİNİN KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN 2 ŞUBAT 2022 TARİHLİ KARARI RESMİ GAZETE’DE YAYIMLANMIŞTIR

Tutuklu olan başvurucuya gelen veya başvurucu tarafından gönderilen mektupların Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi'ne (“UYAP”) kaydedilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı ile haberleşme hürriyetinin ihlal edildiği iddialarına ilişkin Anayasa Mahkemesi kararı 7 Nisan 2022 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Somut olayda, başvurunun bireyin kişisel verilerinin ve bu verilerin korunmasına dair menfaatinin özel yaşamı kapsamında olması ve haberleşme içerikleri ile biçimin kaydı şeklinde gerçekleşen müdahalenin haberleşme hürriyetine yapılan müdahalenin özel bir şekli olduğu hususunda tereddüt bulunmaması nedenleriyle, Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa’nın 20. ve 22. maddeleri çerçevesinde özel hayata saygı hakkı ve haberleşme hürriyeti yönünden ve birlikte incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Söz konusu değerlendirmeler kapsamında:

- Anayasa’nın temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması rejimini düzenleyen 13. maddesinde hak ve özgürlüklerin “*ancak kanunla*” sınırlanabileceğinin temel bir ilke olarak benimsendiği, Anayasa’nın 20. maddesinin üçüncü fıkranın üçüncü cümlesinde ise kişisel verilerin “*ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla*” işlenebileceğinin belirtildiği ve aynı fıkranın dördüncü cümlesinde ise kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin “*kanunla*” düzenleneceğinin hüküm altına alındığı,
- Bu kapsamda kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına yapılan müdahalelerde dikkate alınacak öncelikli ölçütün müdahalenin kanuna dayalı gerçekleşmesi olduğu,
- Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına ilişkin kanunların şeklen var olmasının yeterli olmadığı ve kanunilik ölçütünün aynı zamanda maddi bir içeriği de gerektirmesi nedeniyle bu noktada kanunun niteliğinin önem kazandığı,
- Kanuni düzenlemelerin temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına ilişkin temel çerçeveyi ortaya koymakla birlikte özellikle uygulama koşulları ve usule ilişkin ayrıntıları düzenleyici işlemlere bırakmasının mümkün olduğu ve fakat bu ihtimalde söz konusu düzenleyici işlemin yine muhataplarınca ulaşılabilir ve içeriği hakkında ilgilileri yeterince aydınlatacak nitelik ve açıklıkta olması gerektiği,
- Somut başvuru açısından ise kişisel verilerin kaydını, muhafazasını ve kullanımını içeren tedbirlerin kapsamını ve uygulanmasını düzenleyen ve özellikle süre, stoklama, kullanım, üçüncü kişilerin erişimi, verilerin gizliliği, bütünlüğü ve imhası konusundaki prosedürlere ilişkin olarak muhataplarının yetki aşımına ve keyfiliğe karşı yeteri kadar güvenceye sahip olmalarını sağlayacak açık ve detaylı kuralların belirlenmesinin, anılan gerekliliklere temel oluşturduğu,
- Bu kapsamda UYAP’a bilgilerin girilmesinin, müdahaleye temel oluşturan meşru amaçları taşıma şartına bağlı olması ve ilgili yasal düzenlemenin hangi bilgilerin kayıt altına alınabileceği, hangi yetkililere iletilebileceği, böyle bir iletimin hangi koşullarda mümkün olabileceği ve bilginin ilgili makamlara iletilebileceği hususlarında izlenecek usul konusunda açık ve ayrıntılı hükümler içermesi gerektiği,
- UYAP’a ilişkin ilgili düzenlemenin bilgi toplama, kaydetme ve bilgiyi ilgili makamlarla paylaşma veya sair şekilde kullanma konularında yetkili makamlara tanıdığı takdir yetkisinin kullanılma tarzı ve alanı bakımından vatandaşlara yeterince öngörülebilir bulunma olanağı sağlamak durumunda olduğu,
- İlgili kanunun veya ilgili kanuna dayanan mevzuatın özellikle yazışmaların sistematik olarak kaydedilmesinin kapsamına ve mektup ile içeriğindeki mahrem bilgiler ile kişisel verilerin muhafazasına ilişkin esasları belirlemesinin beklendiği ve bu çerçevede mahpusların yazışmalarının tutulma süresi, bu yazışmalara üçüncü kişilerin erişimi ile içeriğindeki verilerin kullanılması, imhası ve verilerin gizliliğinin sağlanması hususlarına ilişkin muhataplarının yetki aşımı ve keyfiliğe karşı yeteri kadar güvenceye sahip olmalarını sağlayacak açık ve detaylı kuralları içermesi gerektiği,
- Somut olaydaki uygulamanın dayanağı olan Adalet Bakanlığının 10 Ekim 2016 tarihli genelgesi ile tüm hükümlülerin ve tutukluların resmî makamlara veya savunması için avukatına verdiği kapalı zarf içindeki mektup ve faksler hariç olmak üzere tüm faks ve yazışmaların taranmak suretiyle UYAP'a kaydedilmesi gerektiğinin düzenlendiği,
- Söz konusu düzenlemenin mahpusun sakıncalı bulunmayan, kişisel nitelikteki bilgilerini de içeren ve yargısal süreçlerle ilgisi olmayan yazışmalarının UYAP'a kaydedilmesi suretiyle muhafaza edilmesine olanak sağladığı ve mevzuatın mektubun sakıncalı olup olmamasına göre belirlediği usulden ayrılma sonucunu doğurduğu,
- Başvuru konusu uygulamayla mahkûmiyete konu suçun özelliği ya da tutuklu ile hükümlünün ceza hukuku bağlamındaki statülerine göre farklılık öngörülmeden ve sakıncalı olup olmadığına bakılmaksızın tüm yazışmaların UYAP'a sistematik bir şekilde kaydedildiğinin altı çizilmesi gerektiği,
- Mahpusun yazışmalarının ne kadar süreyle sistemde saklı tutulacağı, bunların üçüncü kişilerin erişimine ve kullanımına hangi şartlarda açılacağı, infaz kurumu tarafından hangi mercilerle paylaşılacağı ile kişisel verilerin ve mahremiyetin nasıl korunacağı hususlarında açık bir düzenlemenin mevcut olmadığı ve uygulamada anılan konular yönünden bir belirsizliğin bulunduğu,
- Bu durumda mahpusun mahrem bilgileri ile kişisel verilerinin kayıt, muhafaza ve kullanımını içeren tedbirlerin kapsamını, uygulanmasını ve idarenin takdir yetkisinin sınırlarını düzenleyen ve bununla birlikte muhataplarının yetki aşımı ile keyfiliğe karşı yeteri kadar güvenceye sahip olmalarını sağlayacak niteliğe ve açıklığa sahip kuralların mevcut olmadığına söylenebileceği ve
- Söz konusu açıklamalar çerçevesinde, somut olayda özel hayata saygı hakkı ile haberleşme hürriyetine yapılan müdahalenin kanuni dayanağının olmadığı sonucuna varıldığı

ifadelerine yer verilmiş olup, başvurucunun Anayasa’nın 20. ve 22. maddelerinde güvence altına alınan mahremiyetin ve kişisel verilerin korunmasını isteme bağlamında özel hayata saygı hakkı ile haberleşme hürriyetinin ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Söz konusu kararın tam metnine [buradan](#) ulaşabilirsiniz.